
ГАЙДАМАШКО І.А.,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна
академія, м. Хмельницький, Україна

КАЩИН О.І.,

здобувач освіти, факультет початкової
освіти та філології, Хмельницька
гуманітарно-педагогічна академія,
м. Хмельницький, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧО-РОЗВИВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІХ ОСЕРЕДКАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

The relevance of the material presented in the article is due to the need to develop and educate a creative, well-developed, competitive personality, able to learn throughout life. In view of this, the need for primary school teachers to use creative and developmental technologies, taking into account the specifics of the physical space-subject environment in the New Ukrainian School, has been justified. The essence and the content of creative and developmental technologies of teaching junior schoolchildren have been revealed, as well as their main types have been characterized. The specifics and the purpose of educational centers of the New Ukrainian School have been revealed: the center of educational and cognitive activity; variable thematic center, game center; center of artistic and creative activity; wildlife center; recreation center; children's class library; teacher's center. The specificity and possibilities of using creative and developmental technologies in the educational centers of the New Ukrainian School have been substantiated.

Key Words: *creativity, creative and developmental technologies, educational centers, New Ukrainian School, creative environment.*

Актуальність матеріалу, викладеного у статті, обумовлена необхідністю розвитку та виховання творчої, всебічно розвиненої, конкурентоспроможної особистості, здатної навчатися впродовж життя. З огляду на це, обґрунтовано необхідність використання вчителем початкових класів творчо-розвивальних технологій з врахуванням специфіки фізичного

просторово-предметного середовища у Новій українській школі. Розкрито сутність та зміст творчо-розвивальних технологій навчання молодших школярів, а також охарактеризовано їх основні види. Розкрито цільове призначення освітніх осередків у Новій українській школі та обґрунтовано специфіку та можливості використання в них творчо-розвивальних технологій навчання молодших школярів.

Ключові слова: творчість, творчо-розвивальні технології, освітні осередки, Нова українська школа, творче середовище.

Актуальность материала, изложенного в статье, обусловлена необходимостью развития и воспитания творческой, всесторонне развитой, конкурентноспособной личности, способной учиться на протяжении жизни. Учитывая это, обоснована необходимость использования учителем начальных классов творчески-развивающих технологий с учетом специфики физической пространственно-предметной среды в Новой украинской школе. Раскрыта сущность и содержание творчески развивающих технологий обучения младших школьников, а также охарактеризованы их основные виды. Раскрыто целевое назначение образовательных центров в Новой украинской школе и обосновано специфику и возможности использования в них творчески развивающих технологий обучения младших школьников.

Ключевые слова: творчество, творчески-развивающие технологии, образовательные центры, Новая украинская школа, творческая среда.

Постановка проблеми. Нова українська школа – це нові можливості для навчання та розвитку школярів; створення та забезпечення освітнього простору, який має бути зручним та комфортним для кожного учня, що є необхідною умовою ефективного освітнього процесу. У Концепції Нової української школи зазначено, що одним із основних завдань сучасної освіти є розвиток творчої, конкурентоспроможної особистості, здатної навчатися впродовж життя. Реалізація означеного завдання можлива лише завдяки використанню інноваційних педагогічних технологій з врахуванням специфіки фізичного просторово-предметного середовища навчання молодших школярів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку творчості особистості є предметом досліджень науковців різних галузей знань. Значний внесок у дослідження даного питання було зроблено М. Бердяєвим, Д.

Брунером, Л. Виготським, І. Зязюном, А. Маслоу, В. Онищуком, С. Рубінштейном, О. Савченко, С. Сисоєвою, Н. Тализіною, Л. Хомич та багатьма іншими науковцями.

Проблема застосування інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі привертає увагу багатьох науковців. Свідченням цього є низка наукових праць таких дослідників, як О. Єльнікова, Г. Коберник, О. Коберник, О. Комар, Т. Кравченко, М. Крайня, Г. Кривчикова, В. Мельник, Л. Пироженко, Н. Побірченко, О. Поляновська, О. Пометун та інших, які обґрунтовують доцільність їх застосування для посилення ефективності процесу навчання. Розробкою та впровадженням творчо-розвивальних технологій займалися такі науковці, як В. Андрєєв, С. Гончаренко, В. Заботін, І. Лернер, О. Матюшкін, Л. Момот, М. Скаткін, А. Хуторський та інші.

Аналіз законодавчої бази України та наукової літератури, свідчить що зміст та специфіка роботи вчителя початкової школи в особистісно-орієнтованому освітньому просторі Нової української школи розкрито в низці нормативно-правових документів, зокрема: Закон України «Про освіту», Державний стандарт початкової освіти, Концепція загальної середньої освіти, Концепція Нової української школи, Концепція розвитку педагогічної освіти України, Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти».

Мета статті – обґрунтувати специфіку та можливості використання творчо-розвивальних технологій в освітніх осередках Нової української школи.

Виклад основного матеріалу. Створення комфортних умов для здобувачів початкової ланки освіти, в яких вони могли б отримувати нові знання, формувати вміння, відпочивати, розвивати свої здібності, критично мислити та творчо самореалізовуватись в освітньому процесі набуває особливого значення. З огляду на це, у Новій українській школі створено творче середовище (фізичне просторово-предметне оточення (освітні осередки), програми та засоби навчання), що значно урізноманітнюють простір закладу загальної середньої освіти загалом та класної аудиторії зокрема. Організація такого освітнього простору початкової школи, збільшення кількості навчальної інформації та специфічні вікові та індивідуальні особливості сучасного покоління Z потребує широкого використання інноваційних педагогічних технологій та принципово нових підходів до освітнього процесу. Досить ефективними в організації освітнього процесу Нової української школи є використання творчо-розвивальних технологій.

Аналіз наукової літератури з проблеми дослідження [7, с. 26] свідчить, що творчо-розвивальні технології трактуються як способи системної організації навчально-творчої діяльності учнів, яка спрямована на розв'язання навчально-творчих завдань (навчальних завдань, евристичних задач) і здійс-

нуються переважно в умовах застосування непрямих чи перспективних способів управління з максимальним використанням самоуправління особистості; результат навчально-творчої діяльності визначається суб'єктивною новизною. Метою творчо-розвивальних технологій є розвиток творчого потенціалу учнів.

В основу творчо-розвивальних технологій вкладається розв'язання цікавих, корисних, пов'язаних із життям завдань та вправ, а також вирішення проблем, які передбачають, з одного боку, використання різних методів та засобів навчання, а з іншого – інтегрування знань, умінь з різних галузей науки, техніки, технології, творчих галузей. Реалізація творчо-розвивальних технологій у Новій українській школі сприяє розвитку у молодших школярів творчих здібностей, допитливості, пізнавального інтересу, критичного мислення; формуванню вмінь встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати, інтегрувати та систематизувати отриману інформацію; передбачати наслідки та вибудовувати гіпотези; застосовувати нові та цікаві ідеї та методи розв'язання творчих завдань; висловлювати оригінальні ідеї, розвивати інтуїцію тощо.

Концепція Нової української школи базується на розвитку, навчанні та вихованні творчої особистості, наскрізними компетентностями якої є: критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, вирішувати проблеми [2; 4]. Саме тому у процесі добору інноваційних технологій навчання необхідно враховувати те, що вони першочергово мають бути зорієнтовані на розвиток творчих здібностей учнів та мотивації їх до навчання. На це й спрямовані творчо-розвивальні технології, оскільки вони мають на меті розвиток творчого потенціалу молодших школярів, їх критичного та логічного мислення, фантазії, креативності, пізнавальних процесів, прийняття відповідальних рішень, формування дослідницьких вмінь тощо.

У контексті здійснюваного дослідження доцільно охарактеризувати види творчо-розвивальних технологій. Як свідчить аналіз наукової літератури, загальновизнаної класифікації видів означених технологій не існує. З'ясовано, що найбільш поширеною є класифікація творчо-розвивальних технологій, запропонована Л. Момот, яка до таких технологій відносить: технологію особистісного «відкриття» знань, умінь і навичок; технологію навчального дослідження; проєктну технологію; інформаційну технологію; технологію «мозкового штурму»; технології розв'язання евристичних та дослідницьких завдань [7, с. 28]. Розглянемо їх більш детально.

Однією із ефективних творчо-розвивальних технологій є технологія особистісного «відкриття» знань, умінь і навичок, основна ідея якої полягає в засвоєнні нових знань, умінь, навичок в процесі продуктивного пошуку та

особистісного відкриття, а не як готова запропонована вчителем інформація. В організації технології «відкриття знань, умінь і навичок» чітко виділяються два взаємопов'язані елементи: навчально-творча діяльність учнів і управління цією діяльністю з боку вчителя. У результаті навчально-творчої діяльності школярі формують правила, закони, «відкривають» для себе нові знання [7]. При цьому вчитель повинен уміло коригувати творчу діяльність учнів, направляти їх у правильне русло, не критикуючи, а лише пояснюючи та допомагаючи.

Ефективною та досить розповсюдженою є технологія «мозкового штурму», яка розглядається як спосіб генерування різноманітних ідей у процесі розв'язання творчого завдання. Основна мета означеної технології полягає в накопиченні великої кількості ідей, звільненні від інерції мислення та творчий підхід до процесу навчання. Умовно застосування даної технології поділяється на такі етапи: генерація ідей, відбір кращої ідеї та аналіз [5]. Технологію «мозкового штурму» у Новій українській школі доцільно використовувати тоді, коли колективу молодших школярів пропонується проблемне завдання, що передбачає пошук нових рішень, нових походів до ситуації. Використання «мозкового штурму» сприяє розвитку креативності, критичного мислення, фантазії; збільшує ефективність генерування нових ідей; формує вміння висловлювати власну точку зору, аргументувати та відстоювати її, вирішувати конфлікти конструктивним шляхом; розвиває комунікативні здібності тощо.

З метою розвитку творчої особистості молодшого школяра досить ефективною є проєктна технологія, що передбачає побудову освітнього процесу таки чином, за якого учні набувають необхідних навчально-пізнавальних знань та вмінь у процесі виконання проєктів. Основна суть проєктної технології полягає в тому, що дидактична мета уроку досягається через детальне рішення та обговорення проблеми, що завершується цілком реальним прикладним результатом, який оформляється школярами відповідним чином. Використання даної технології сприяє розвитку творчості молодших школярів, дає змогу відчути свою значимість, побачити результат своєї навчально-творчої діяльності.

У процесі розвитку творчого потенціалу молодшого школяра важливим є використання інформаційних технологій навчання, оскільки вони є невід'ємною складовою частиною інформатизації суспільства в цілому, та освіти зокрема. Інформаційна технологія – сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують швидкий пошук інформації, доступ до джерел інформації» [1, с. 504]. Основною метою застосування інформаційних технологій навчання є підготовка учнів до повноцінної життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства. Використання інформаційних технологій у навчальному процесі початкової школи розши-

рює можливості молодших школярів щодо творчого вирішення поставлених завдань, сприяє підвищенню мотивації до навчання, розвитку пізнавального інтересу та інформаційної культури.

Ще однією творчо-розвивальною технологією є евристична технологія, яка заснована на евристичному методі. Реалізація евристичної технології в освітньому процесі початкової школи полягає в тому, що школярі створюють освітні продукти під час дослідження предметів в ігровій формі за допомогою дитячої уяви, творчості та фантазії. В основу технології розв'язання евристичних завдань покладено методи, за допомогою яких вона успішно застосовується в педагогічній практиці: метод смислового бачення, метод «вживання», який полягає в «переселенні» учня, метод символічного бачення, метод образного бачення, метод придумування, метод евристичних питань, гіперболізації, метод аглютинації, метод синектики, метод морфологічного ящика, інверсія.

Ефективною технологією розвитку творчого потенціалу учнів є використання технології навчального дослідження. Сутність цієї технології полягає у забезпеченні освітньої підготовки учнів у процесі систематичних навчальних досліджень. Дослідницькі технології допомагають школярам самореалізуватися в освітньому процесі, навчитись отримувати інформацію в процесі самостійної пошукової діяльності, розвивати творчі здібності, брати активну участь в шкільних заходах, зокрема учнівських семінарах, конференціях, круглих столах тощо. Також учні формують навички дослідницької діяльності, вміння опрацьовувати інформаційні джерела, аналізувати та критично оцінювати отриману інформацію, узагальнювати та систематизувати її, а також публічно представляти.

Як свідчить аналіз наукової літератури та практика роботи, досить часто дану технологію порівнюють з технологією розв'язання дослідницьких задач, але варто розрізняти їх ключові відмінності. Головна ідея технології розв'язання дослідницьких задач полягає в тому, що здобувачам освіти пропонуються різноманітні творчі завдання в навчальному процесі, де вони стикаються з певними суперечностями. Школярам необхідно виявити ці протиріччя, проявити проблемне бачення навчального завдання, сконструювати задану ситуацію. Тобто, якщо технологія розв'язання дослідницьких завдань передбачає розв'язання завдань, які стимулюють розвиток творчості: завдання-головоломки, завдання-проблеми, завдання-парадокси, завдання на формування проблем, то технологія навчального дослідження пропонує завдання, які потребують дослідницьких та експериментальних умінь.

Таким чином, використання різних видів творчо-розвивальних технологій у Новій українській школі є ефективним та перспективним, оскільки вони сприяють формуванню активної життєвої позиції школяра; розвивають пізна-

вальний інтерес; спонукають учнів міркувати, аналізувати, критично та логічно мислити; ставити запитання та шукати власні відповіді; узагальнювати та робити висновки, реалізовувати свої здібності та творчий потенціал тощо. Варто зазначити, що використання творчо-розвивальних технологій не має носити поодинокий епізодичний характер. Вони мають застосовуватись системно та з урахуванням специфіки освітніх осередків початкової школи.

Врахування основних потреб здобувачів початкової ланки освіти та оптимізація освітнього процесу забезпечується завдяки особистісно-орієнтованому освітньому простору. Освітній простір навчальної аудиторії молодших школярів не може існувати без дитячих робіт, робіт їхніх сімей, членів місцевої громади. Таке середовище створюється вчителем початкових класів з метою викладання навчальної програми з врахуванням інтересів і потреб дітей, їх досвіду та отриманих знань, а також з метою забезпечення сприятливої психологічної атмосфери в колективі молодших школярів. Саме вчитель організовує освітній простір здобувачів освіти, здійснює контроль за навчальними матеріалами, обладнанням, засобами, які використовуватимуть школярі, тому він має докладати максимум зусиль, щоб учні почувались комфортно, в класі панувала творча та доброзичлива атмосфера, а оформлення класу мотивувало учнів до відкриття нових знань, розвитку позитивної самооцінки, творчих та дослідницьких пошуків в освітньому процесі.

Освітній простір має бути всеохоплюючий та цілісний, мати в основі єдину педагогічну соціально-організаційну та художню концепцію. Такий простір в цілому, як і кожен з його елементів, продуманий до найменших дрібниць є потужним засобом освіти. Він різноманітний та гнучкий, придатний для будь-яких освітніх форм, але з урахуванням як характеру діяльності, так і вікових особливостей учнів. Очевидно, що простір для учнів початкової школи має відрізнятися від простору старшокласників як за предметно-просторовою орієнтацією, так і за характером оформлення [3]. Саме тому використання творчо-розвивальних технологій в освітніх осередках початкової школи буде мати свою специфіку.

Багато речей, які є частиною освітнього простору, молодші школярі мають формувати разом з вчителем. Навчальне середовище має постійно змінюватись та доповнюватись протягом навчального року. Передусім візуальний освітній простір повинен нести інформацію про учнів та вчителів. За допомогою оформлення класу, діти отримують можливість показати те, що для них важливо, дізнатись цікаву інформацію один про одного та про вчителя [6]. Такий підхід, безперечно, буде сприяти не лише розвитку творчості молодших школярів, а й гармонізації взаємовідносин.

Враховуючи вищезазначене, використання творчо-розвивальних технологій в освітньому процесі Нової української школи має здійснюватись з

урахуванням фізичного просторово-предметного оточення молодших школярів, зокрема освітніх осередків. Так, у Наказі Міністерства освіти і науки України «Про затвердження методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи» [8] акцентується увага на необхідності створення та функціонування таких осередків:

- осередок навчально-пізнавальної діяльності з відповідними меблями;
- змінні тематичні осередки, в яких розміщуються дошки/фліп-чарти/стенди тощо;
- осередок для гри, оснащений настільними іграми, інвентарем для рухливих ігор;
- осередок художньо-творчої діяльності з полицями для зберігання приладдя та стендом для змінної виставки дитячих робіт;
- куточок живої природи;
- осередок відпочинку з килимом для сидіння та гри, стільцями, кріслами-пуфами, подушками з м'яким покриттям;
- дитяча класна бібліотечка;
- осередок вчителя, оснащений столом, стільцем, комп'ютером, полицями/ящиками, шафами для зберігання дидактичного матеріалу тощо.

Функціонування означених освітніх осередків зумовлює не лише відповідне оформлення навчального кабінету, а й необхідність пошуку нових підходів до побудови освітнього процесу, зокрема використання інноваційних педагогічних технологій. Розглянемо специфіку та можливості використання творчо-розвивальних технологій в освітніх осередках Нової української школи більш детально.

Метою осередку навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів є можливість здійснювати свої перші відкриття та робити упевнені кроки у навчанні. Саме тому у даному освітньому осередку найбільш доцільним та ефективним є застосування технології особистісного «відкриття» знань, умінь та навичок» та технології «мозкового штурму», які зроблять урок цікавим, а відповідне розташування парт сприятиме оптимальній індивідуальній та командній роботі. В даному осередку учні генеруватимуть нові ідеї, розв'язуватимуть інформаційно-пізнавальний конфлікт, здійснюватимуть навчально-пошукову діяльність у творчій колективній атмосфері.

Змінні тематичні осередки мають містити все необхідне для вивчення нової теми та предмету загалом. Тому саме у ньому найбільш доцільно впроваджувати інформаційні технології, як один із видів творчо-розвивальних технологій. Адже даний осередок передбачає використання інноваційних засобів навчання та технічного оснащення, зокрема розташування інтерактивних дошок, телевізорів, ІТ-технологій та фліп-чартів з метою наочного та більш ґрунтового висвітлення теми. Враховуючи те, що тематичний осере-

док безпосередньо стосується навчального процесу, застосування інформаційних технологій сприятиме повноцінній підготовці учнів, розширить можливості вирішення поставлених навчальних завдань оригінальним шляхом, розвиватиме мотивацію до навчання.

Призначення ігрового осередку полягає в наданні здобувачам освіти можливості гри у різноманітні настільні ігри, розгадування ребусів та кросвордів. Саме тому у даному осередку може реалізовуватись технологія розв'язання дослідницьких завдань, яка передбачає виконання завдань-головоломок, завдань-проблеми, завдань-парадоксів та інших цікавих ігрових завдань та вправ, які сприяють розвитку творчого потенціалу учнів, їх уяви та фантазії, критичного мислення тощо.

Проектні технології сприятимуть підвищенню мотивації навчання та практичної значущості результатів виконання навчально-творчих завдань завдяки їх реалізації в осередку художньо-творчої діяльності. У ньому пропонується зберігати результати проектної діяльності молодших школярів: стінгазети, плакати, презентації, виставки дитячих робіт тощо.

Застосування технології навчального дослідження передбачено Державним стандартом загальної середньої освіти. Їх можна використовувати в осередку «куточок живої природи», що сприятиме розвитку дослідницьких здібностей учнів, де молодші школярі зможуть відчувати себе справжніми дослідниками та експериментаторами. Учні можуть спостерігати за особливостями росту рослин чи за поведінкою рибок в акваріумі, робити певні досліді, спостерігати за змінами в природі з приходом певної пори року та зміною температури тощо.

Осередок відпочинку відіграє важливу роль для молодших школярів. Він повинен стати центром для зняття фізичного та розумового напруження, релаксації, підвищення емоційного тону організму та вільного спілкування дітей та вчителя. В даному осередку вчитель має змогу поспілкуватися з дітьми, зіграти в ігри, які дадуть змогу дізнатися більше один про одного, знайти спільні інтереси, згуртувати клас у справжню команду. У цьому освітньому осередку молодші школярі проведуть час з користю завдяки застосуванню технології розв'язання евристичних задач, оскільки вона передбачає розв'язання цікавих творчих завдань, зокрема «переселення» учнів, за допомогою фантазії, в певні предмети, малювання образів в своїх думках, відшукування відмінностей за допомогою запитань. А зручне розташування та спеціально створені умови: килимок, зручні м'які крісла-пуфи та подушки сприятимуть ще більшому зануренню в дитячу фантазію та політ дитячих ідей та мрій.

Не менш важливим є осередок вчителя, що передбачає не лише відповідне оснащення та комфортне облаштування, а й зберігання дидактичного матеріалу. Вчитель початкових класів має можливість нагромаджувати різно-

манітні інноваційні дидактичні матеріали та засоби впровадження творчо-розвивальних технологій в освітньому процесі початкової школи.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Таким чином, створення та функціонування освітніх осередків у Новій українській школі є необхідною умовою забезпечення ефективного освітнього процесу початкової ланки освіти. Системне використання творчо-розвивальних технологій з врахуванням специфіки освітніх осередків Нової української школи сприятиме розвитку пізнавальних, інтелектуальних, творчих та комунікативних здібностей молодших школярів, формуванню активної життєвої позиції, позитивної самооцінки; здатності критично та логічно мислити; вихованню самостійності, відповідальності та ініціативності.

Перспективи подальшого наукового дослідженнями планується провести у напрямку більш досконалого дослідження особливостей використання творчо-розвивальних технологій в освітньому середовищі Нової української школи.

Список використаних джерел:

1. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник української мови. 2-ге вид., з дод. та допов. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
2. Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти: Додаток до листа МОН України від 19.04.2018 № 1/9-249 URL: <https://docviewer.yandex.ua/view/0> (дата звернення 19.04.2018).
3. Ковальова Н.В. Новий освітній простір для НУШ. URL: <https://vseosvita.ua/library/novij-osvitnij-prostir-dla-nus-98236.html> (дата звернення: 29.12.2018)
4. Концепція Нової української школи. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.htm> (дата звернення: 18.08.2016).
5. Кочерга Є. В. «Мозковий штурм» як ефективний метод навчання. Вісник Науково-методичного центру навчальних закладів сфери цивільного захисту. №27. 2017. С. 35-38
6. Кочеткова Л.В. Освітнє середовище в класах НУШ. URL: <https://vseosvita.ua/library/osvitne-seredovise-v-klasaх-nus-244123.html> (дата звернення: 10.04.2020)
7. Момот Л. Творчо-розвивальні технології навчання та умови їх реалізації. Шлях освіти. 2005. № 3. С. 25–30.
8. Про затвердження методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи: Наказ МОН від 23.03.2018 № 283 URL: <https://drive.google.com/file/d/11KSKQSRW7c4hoMkFT1gqwU30jrOehR-/view> (дата звернення: 28.03.2018).

Transliteration of References:

1. Busel V.T. Velykyi tlumachnyi slovnyk ukraïnskoi movy. 2-he vyd., z dod. ta dopov. Kyiv; Irpin: VTF «Perun», 2005. 1728 s.
2. Instruktyvno-metodychni rekomendatsii shchodo zabezpechennia nastupnosti doshkilnoi ta pochatkovoï osvity: Dodatok do lysta MON Ukrainy vid 19.04.2018 № 1/9-249 URL: <https://docviewer.yandex.ua/view/0> (data zvernennia 19.04.2018).
3. Kovalova N.V. Novyi osvितnii prostir dlia NUSH. URL: <https://vseosvita.ua/library/noviy-osvitnij-prostir-dla-nus-98236.html> (data zvernennia: 29.12.2018)
4. Kontseptsiiia Novoi ukraïnskoi shkoly. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.htm> (data zvernennia: 18.08.2016).
5. Kocherha Ye. V. «Mozkovyi shturm» yak efektyvnyi metod navchannia. Visnyk Naukovo-metodychnoho tsentru navchalnykh zakladiv sfery tsyvilnoho zakhystu. №27. 2017. S. 35-38
6. Kochetkova L.V. Osvitnie seredovyshe v klasakh NUSH. URL: <https://vseosvita.ua/library/osvitne-seredovise-v-klasa-h-nus-244123.html> (data zvernennia: 10.04.2020)
7. Momot L. Tvorchy-rozvyvalni tekhnolohii navchannia ta umovy yikh realizatsii. Shliakh osvity. 2005. № 3. С. 25–30.
8. Pro zatverdzhennia metodychnykh rekomendatsii shchodo orhanizatsii osvितnoho prostoru Novoi ukraïnskoi shkoly: Nakaz MON vid 23.03.2018 № 283 URL: <https://drive.google.com/file/d/11KSKQSRW7c4hoMkFT1gqwU30jrOeh-R/view> (data zvernennia: 28.03.2018).

HAIDAMASHKO Iryna,

Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant Professor of the Department of Pedagogy of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, Khmelnytskyi, Ukraine

E-mail: irahaid@ukr.net

KASHCHYN Oksana,

Applicant of Education at the Faculty of Primary Education and Philology of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, village Porokhnia, Volochysk district, Khmelnytskyi region, Ukraine

E-mail: senychka13@gmail.com

USE OF CREATIVE-DEVELOPMENTAL TECHNOLOGIES IN EDUCATIONAL CENTERS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL